

Overweging bij Matteüs 5, 1-12a (en Sefanja 2,3;3,12-13)

Vorige week hebben we gehoord over de aanvang van Jezus' prediking: hoe hij begint met rondtrekken en meteen moet vluchten naar Galilea, zijn geboortegrond, en daar zijn eerste leerlingen vond: de broers Simon en Andreas, en de broers Jakobus en Johannes. Samen trekken ze rond en al gauw vergaart Jezus de nodige faam, door zijn onderricht en door zijn genezingen. Grote groepen mensen beginnen hem te volgen – niet alleen uit Galilea, maar ook uit andere streken en zelfs uit Jeruzalem. Dat was allemaal vorige week.

De tekst van vandaag begint met de gevolgen van zijn faam: waar Jezus en zijn leerlingen ook gaan, overal staan grote groepen mensen op hem te wachten. Jezus ziet de menigte, gaat de berg op en begint aan wat misschien wel de bekendste tekst uit de evangeliën is geworden: de bergrede. Voor wie zijn die woorden eigenlijk bedoeld? Tot wie richt Jezus zich? Tot de menigte? Tot zijn leerlingen? Uit de woordkeuze is dat niet helemaal duidelijk, er staat gewoon 'hij richt zich tot hen', maar het feit dat hij erbij gaat zitten doet veronderstellen dat hij vooral zijn leerlingen aanspreekt. Want wie een grote groep mensen toe gaat spreken, gaat daarbij gewoonlijk staan. Waarom dan deze woorden, op dit moment, tot zijn leerlingen?

Denkt u eens terug aan een moment in uw leven waarop u helemaal in de ban was van iets of iemand. Er was iemand die u aansprak, letterlijk en figuurlijk, en die u uitnodigde om deel te nemen aan iets dat beloofde groots te worden. U was er helemaal van aangedaan, u voelde zich tot leven komen, de energie stromen, er was geen ander antwoord mogelijk dan 'ja'.

Zo moet het voor de leerlingen zijn geweest toen zij Jezus ontmoetten en hij hen uitnodigde om met hem op reis te gaan en 'vissers van mensen te worden'. Ja, ja, en nog eens ja! "Het Koninkrijk Gods, dat komt goed hoor, wij komen eraan!" En waar ze ook gaan of staan wordt dat enthousiasme bevestigd: mensen staan met open mond of jubelend op Jezus te wachten, hij doet weer een genezing, en nog een, iedereen heeft het over hem – de man Gods, de wonderdoener. En niet langer staan ze hem alleen

maar op te wachten, ze reizen hem nu ook achterna, iedereen wil een woord van hem opvangen, aangeraakt worden, erbij horen.

Erbij horen. Dat doen de leerlingen. Zij zijn de getrouwen. De mensen kijken niet alleen naar Jezus, maar in het verlengde ook naar zijn leerlingen. Zijn faam gaat ook over op de leerlingen – want zij horen bij hem.

Ik weet niet hoe het avontuur dat zojuist in uw herinnering wakker is geworden, is afgelopen, maar ik heb de indruk dat Jezus zag dat het met zijn leerlingen een beetje dreigde te ontsporen. Volgen ze hem nog wel om de juiste reden? Zien ze nog wel wie hij echt is? Beseffen ze wel waar deze reis naartoe zal leiden, en hoe het met hem af zal lopen? Weten ze nog wel waar het God echt om te doen is?

Zalig de armen van geest, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.

Zalig de treurenden, want zij zullen getroost worden.

Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen het land beërven.

Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.

Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

Zalig de zuiveren van hart, want zij zullen God zien.

Zalig de vreedstichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Zalig die vervolgd worden omwille van de gerechtigheid, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.

Het is een geweldig antwoord. Niet alleen maar omdat het elke hang tot een winnaarsmentaliteit de kop in drukt, maar ook omdat het onze ogen weer opent voor de mensen die het in deze wereld níet gemaakt hebben. Zij die treuren, zij die nederig zijn van hart, zij die zachtmoedig zijn. En niet uit medelijden, nee, maar juist om voor ons als voorbeeld te dienen. Konden wij ook maar een beetje meer vrede stichten, barmhartiger zijn, verlangen naar rechtvaardigheid.

Het mooiste uit de Bergrede is misschien nog wel de manier waaróp. In een wereld waarin we allemaal aangespoord worden tot zelfredzaamheid, waar 'voor jezelf opkomen' en 'alles uit je leven

halen' belangrijke waarden zijn geworden, benadrukt Jezus de kunst van het ontvangen. Luister nog maar eens: *zij zullen getroost worden, zij zullen genoemd worden, hen zal worden gegeven, zij zullen ondervinden, zij zullen verzadigd worden*. Al die prachtige dingen, die kunnen we niet zelf voor elkaar boksen, al werken we nog zo hard. Jezus predikt hier, voor zijn leerlingen en evengoed voor ons, de kunst van de ontvankelijkheid. Met open handen leven. Vertrouwen op genade. Kom er maar eens om in deze tijden. Durf dat maar eens aan te gaan. Durft u het?

Misschien kunnen we het samen proberen: nederig en zachtmoedig zijn, strijden voor vrede en gerechtigheid – niet met het oog op het resultaat, maar omdat we weten dat het goed is. En erop te vertrouwen dat God ons, juist dan, steeds nabij is. Dat we gevonden zullen worden, of beter: dat we altijd al gevonden zijn.